

Møte tirsdag den 9. november kl. 13.25

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr. 4):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, André Kvakkestad, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om lov om endringer i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) (Innst. O. nr. 5 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:80 (2003-2004))
2. Innstilling fra samferdselskomiteen om lov om internasjonal jernbanetrafikk og om samtykke til at Norge tiltrer Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetrafikk (COTIF) av 9. mai 1980 (COTIF-loven) (Innst. O. nr. 7 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 93 (2003-2004))
3. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresident for Odelstingets møte i dag.

Statsråd L a i l a D å v ø y overbrakte 11 kgl. proposisjoner (se under Referat).

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, André Kvakkestad, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om lov om endringer i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) (Innst. O. nr. 5 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:80 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver gruppe og etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Eirin Faldet (A) [13:24:56] (ordfører for saken):

Først vil jeg gi forslagsstillerne honnør for å ha satt søkelyset på en så alvorlig sak. Det er slik, som forslags-

stillerne riktig påpeker, at ti menn drepte sine nåværende eller tidligere partnere i fjor. I flere av disse tilfellene var det felles barn. Etter dagens lovgivning vil den gjenlevende ektefellen, dvs. drapsmannen, automatisk overta foreldreretten til barnet. Det er ikke vanskelig å si at dette er helt forferdelig. Intensjonen i forslaget støttes selvfølgelig.

Når flertallet i komiteen fatter vedtak om å vedlegge denne saken protokollen, har det sin bakgrunn i at det nok kan være riktig å dømme, men man må vite hva man dømmer. Det kan være noen skjæringspunkter her som må belyses ytterligere, nemlig selvforvar, alle de juridiske betenkelighetene som vi ønsker å få belyst.

Jeg har ikke tenkt å dra ut denne debatten lenge, men vil bare understreke at det er en veldig viktig sak. Den er så viktig at den ikke er egnet til å behandles og fattes endelig vedtak om på bakgrunn av bare et Dokument nr. 8-forslag. Den må belyses juridisk, slik at alle sider kommer fram. I den forbindelse har jeg lyst til å påpeke at slike saker er særlig ille der det er barn med i bildet. Flertallet har gått inn for at denne saken vedlegges protokollen, og ønsker at den kommer tilbake til Stortinget for en bredere gjennomgang.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Karin S. Woldseth (FrP) [13:28:00]: Det er akkurat dét – det er barn det handler om. Det er på bakgrunn av det og at det dessverre ser ut til å være en økende tendens til at en av foreldrene dreper den andre, at Fremskrittspartiet har valgt å fremme dette forslaget om endring i barneloven slik at man, samtidig som man dømmer en drapsmann, også tar fra ham retten til omsorgen for barna sine. Nå mener jeg altså ikke, og jeg må presisere det, å si at det bare er fedre som dreper mødre. Jeg lette etter en bedre egnet betegnelse, men det ble veldig lange og vanskelige formuleringer.

Det er flere grunner til at dette burde vært en naturlig konsekvens av et drap. Den aller viktigste grunnen er selvsagt barnet, som vet at det skal tilbake og leve og bo sammen med den av foreldrene som har drept den andre. Dette kan bli et stort press på det barnet eller den ungdommen som venter på at den gjenlevende av foreldrene skal løslates. Det skaper stor utrygghet og uro enten barnet er 7 eller 17 år. Jeg kjenner til en jente som like før løslatelsen av sin far rømte flere hundre mil unna Norge, for hun orket ikke tanken på å skulle leve sammen med drapsmannen til moren. For oss i Fremskrittspartiet er det svært viktig at barn kan vokse opp i trygge og forutsigbare omgivelser.

Den andre grunnen til at vi fremmer forslaget, er at det burde vært fullstendig unødvendig at besteforeldre som ønsker å overta omsorgen for et barn etter et drap, er nødt til å kjempe mot en morder for å få det. Det er både en opprivende og sikkert vond opplevelse for dem det angår. Når det finnes besteforeldre som ønsker å gi barna trygge og gode oppvekstvilkår, er det både belastende,

vondt og meningsløst å møte morderen i retten og kjempe om omsorgen.

Vi ser av svaret fra Dávøy at Regjeringen holder på med en sak om denne problemstillingen. Vi har også hørt at Dávøy støtter selve forslaget, men vil komme med en egen proposisjon. Det er flott, men jeg kan likevel ikke begripe hvorfor man ikke isteden kunne slutte seg til vårt forslag, som er både gjennomarbeidet og velfundert. Da hadde vi sluppet at saken hadde trukket ut i tid. Det er faktisk flere saker av denne typen som skal opp i domsapparatet i den nærmeste framtid, og da hadde det vært fint om man hadde hatt denne lovendringen på plass. Det er ikke en sak som trenger så veldig mange høringsrunder. Det handler nok i første rekke om hva som er best for barnet, og hva som er allmenn rettsoppfatning, og da tror jeg svaret gir seg selv.

Jeg vil med dette fremme vårt forslag til endring av barneloven.

Presidenten: Representanten Karin S. Woldseth har sett fram det forslaget ho refererte til.

Neste talar er Jan Arild Ellingsen. Nei, statsråd Laila Dávøy får ordet. Presidenten beklagar forvirringa.

Statsråd Laila Dávøy [13:31:41]: Jeg vil først uttrykke min glede over at Stortinget er engasjert i de problemstillinger som dette Dokument nr. 8-forslaget reiser.

Flere tragiske familiekonflikter har i den senere tid endt med drap, og oppmerksomheten er med rette blitt rettet mot den situasjonen at en forelder som har forårsaket den andre forelderens død, automatisk får foreldreansvaret for barna. Det føles ikke riktig at pårørende i en allerede tragisk situasjon må gå rettens vei for at den gjenlevende av foreldrene skal frakjennes foreldreansvaret.

Barneloven § 38 regulerer i dag to forskjellige situasjoner. I den ene situasjonen har gjenlevende hatt del i foreldreansvaret før dødsfallet og vil dermed også opprettholde det alene ved den andres død. Det andre tilfellet omhandler den situasjonen der begge foreldrene bodde sammen med barnet før dødsfallet, men bare avdøde hadde foreldreansvaret. Gjenlevende vil da automatisk få overført foreldreansvaret til seg. Det er denne problemstillingen Fremskrittspartiet tar opp, slik jeg har forstått det.

Som Stortinget er kjent med, har en arbeidsgruppe lagt fram en rapport med forslag til tiltak for å beskytte barn mot overgrep. Ett forslag i rapporten omhandler endring i barneloven angående foreldreansvar i de tilfeller hvor den ene av foreldrene forvolder den annens død. Der den ene av to samboende og biologiske foreldre ikke har foreldreansvar og samtidig er siktet for den annens død, går arbeidsgruppen inn for å fjerne dagens bestemmelse om automatisk overtakelse av foreldreretten. Forslaget går ut på å snu søksmålsbyrden, slik at den gjenlevende forelder i slike tilfeller må gå til sak for å kunne overta foreldreansvaret. Dette er jeg enig i.

I de tilfellene der gjenlevende forelder har del i foreldreansvaret før dødsfallet, ønsket ikke arbeidsgruppen å foreslå endringer. Arbeidsgruppen har vist til at det er en

vesentlig forskjell mellom det å frata noen en rett de allerede har, og det å la være å tilkjenne en ny rett. Etter arbeidsgruppens vurdering vil det være et for inngripende tiltak å ta fra en forelder foreldreansvar han eller hun allerede har del i, uten rettssak og dom.

Etter min mening er det behov for å se nøyere også på denne situasjonen. Det må vurderes om gjenlevende forelder som har hatt del i foreldreansvaret, kan fratas det på en enklere måte enn tilfellet er i dag, dersom vedkommende har drept den andre forelder. Det skal imidlertid ikke underslås at det dreier seg om kompliserte problemstillinger og forskjelligartede situasjoner.

Det kan f.eks. tenkes at den som er siktet for drapet, blir frifunnet på grunn av nødverge, at avdøde har utsatt gjenlevende for årelang mishandling, eller at drapet er et «ulykkestilfelle». Hensynet til barnet må få avgjørende betydning.

Det kan slå ulikt ut i forskjellige situasjoner. Vi må unngå å lage et nytt regelverk som skaper nye urimelige situasjoner som kan skade barnet.

Arbeidsgruppens rapport og høringsuttalelsene vil danne grunnlaget for det videre lovutviklingsarbeidet. Jeg ønsker å legge fram et lovforslag som best mulig ivaretar barnets interesser, og som samtidig tar hensyn til at de pårørende ikke utsettes for urimelige påkjenninger som er i strid med den alminnelige rettsfølelsen i samfunnet. Jeg mener det er viktig å følge de vanlige fasene i lovarbeidet før endelig konklusjon.

Jeg er derfor glad for at komiteens flertall vil avvente departementets odelstingsproposisjon om endringer i barneloven før Stortinget foretar en lovendring i regelverket om foreldreansvar etter dødsfall. Forslaget vil komme Stortinget i hende før påske.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Nei – Jan Arild Ellingsen får ordet.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:35:51]: Intensjonen var ikke å forvirre presidenten ytterligere, men å prøve å få et innlegg.

Jeg skal først takke saksordfører for honnør i forhold til intensjonen, så slipper vi i hvert fall å være uenige om den. Det setter jeg stor pris på. Det som er paradokset i dagens lovgivning, er at vi i ytterste konsekvens faktisk honorerer den groveste kriminaliteten vi har, nemlig at den ene av foreldrene tar livet av den andre og som en bonus, hvis jeg kan si det slik, får overta foreldreretten. Det er paradokset i dagens lovgivning, etter mitt skjønn.

Så har jeg med stor tilfredshet sett at statsråd Dávøy skal gripe tak i dette og vise handlekraft. Da synes jeg det er trist å høre på statsråden når hun står her og sier at det er mange problemstillinger som må hensyntas, så vi må vente på proposisjonen. Etter mitt skjønn kunne man allerede ha gjort noe med det. Man kunne ha grepet tak i dagens lovgivning. Man kunne ha vedtatt det forslaget som ligger her, og så kunne komiteen ha sagt noe om sine forbehold og betenkeligheter, som man kunne tatt med i forskrifts form.

Så er statsråden også bekymret for at det kan finnes særtilfeller. Det kan være mishandling eller andre forhold som gjør at man ikke kan trekke en bastant konklusjon. Da er det slik at enten har ikke statsråden tillit til domstolsapparatet, eller så har vi en uenighet om forståelsen. Jeg trodde nemlig at det var slik at når Stortinget vedtok en lov, var det opp til domstolen å utvise skjønn gjennom sin forståelse og gjennom fortolkning av den lovhjemmel man anvendte. Det er helt klart at dersom det ligger særlige grunner bak, er det mulig å fravike en lovhjemmel. Det er derfor domstolen er der og skal utvise sitt skjønn. Så det burde ikke ha vært noe problem.

En annen ting som jeg synes er litt trist i forhold til denne saken, er at dette på nytt viser Stortingets manglende evne til å handle i pakt med det som man mener utenfor her. Jeg tror folk flest blir provosert over den saken som nå behandles i Bergen. Jeg tror de stusser fælt over at en bestefar må gå igjennom en domstolsbehandling for å få beholde foreldre retten framfor vedkommende som drepte datteren og moren til barnet. Jeg tror folk sliter med å se logikken i at Stortinget ikke kan vise handlekraft og si at det skal ikke være sånn, for dette er urimelig. Men det gjør vi ikke. Vi venter, vi ser, og vi venter. Da skjønner iallfall jeg godt at folk blir provosert.

Det hadde vært fristende å si at kanskje er det sånn at dette nå er i ferd med å bli et slags politisk spill hvor det viktigste er å ta ut en politisk gevinst, ikke innholdet i saken. Jeg håper ikke at det er sånn. Jeg håper at det er statsrådets overordnede intensjon å gjøre en best mulig jobb, ikke at Kristelig Folkeparti skal score et poeng i en tid som ellers er tøff for noen hver av oss. Til det er saken altfor alvorlig.

Statsråd Laila Dævøy [13:38:57]: Det er tydelig at foregående taler ikke kjenner saksgangen i denne saken. En arbeidsgruppe har hatt dette som mandat, gitt av Barne- og familiedepartementet, nettopp med den intensjon å gjøre noe i forhold til disse sakene.

Men det dreier seg om to forskjellige forhold. I det ene tilfellet som Fremskrittspartiet tar opp her i dag, gjelder det at man ikke ønsker at en forelder skal få overta et foreldreansvar som man ikke tidligere har hatt, ofte i forbindelse med et samboerskap. Min intensjon er å framlegge en lov som også ivaretar den andre biten, nemlig at hvis en forelder har foreldreansvaret i dag og forvolder den annens død, kan vi ikke automatisk frata denne personen noe han allerede har. Det er noe mer komplisert ifølge juristene som har jobbet med dette.

Også arbeidsgruppen som har jobbet med denne saken, har sagt at det er en vesensforskjell, og de kom til den konklusjon at det var et for inngripende tiltak å frata en forelder det foreldreansvaret han allerede har del i, uten rettssak og dom. Dette er jeg uenig i. Derfor ønsker jeg også å gjøre noe med denne saken, og kommer altså tilbake til Stortinget med forslag.

Så jeg blir litt opprørt. Vi har satt i gang et arbeid fra departementets side for lang tid tilbake. Forslagene kommer.

Eirin Faldet (A) [13:40:43]: Jeg har bare lyst til å presisere noe, for det må ikke henge igjen et inntrykk av at flertallet ikke ønsker å gjøre noe. Men ta et tenkt tilfelle: Den ene foreldereren handler i selvforsvar, men det ender med drap. Skal den foreldereren som har handlet i selvforsvar, ikke ha retten til barna sine? Det er ett eksempel. Det kan finnes flere.

Jeg er ikke jurist, så jeg kan ikke uttale meg om dette. Derfor er det så uendelig viktig at vi nå får dette skikkelig belyst. Jeg mistenker ingen i denne sal for ikke å ville gjøre noe av hensyn til barna, som jo alltid blir ofre. Vi vil det, vi ønsker å gjøre noe, men vi må gjøre det riktig, sånn at vi ikke nå trår galt og rammer uten at vi har tenkt vel igjennom dette. Jeg har tillit til at statsråd Dævøy og statsråd Dørum nå setter seg sammen og finner ut en måte og så kommer tilbake til Stortinget med en bred gjennomgang av dette saksfeltet, slik at vi får et resultat som vi kan stå oppreist med, og som faktisk skjermer de barna som uforskyldt havner oppi en sånn situasjon.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå nedanfor)

S a k n r . 2

Innstilling fra samferdselskomiteen om lov om internasjonal jernbanetrafikk og om samtykke til at Norge tiltrer Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetrafikk (COTIF) av 9. mai 1980 (COTIF-loven) (Innst. O. nr. 7 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 93 (2003-2004))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 48)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutt, sa

presidenten: Odelstinget skal då votere i sakene nr. 1 og 2.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Karin S. Woldseth sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endringer i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova)

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) gjøres følgende endringer:

§ 38 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom den eine av foreldra er sikta, tiltalt eller dømt for å ha forvoldt den andres død etter straffeloven § 228, legemsfornærmelse med døden til følge, straffeloven § 229 og § 231, legemsbeskadigelse med døden til følge, eller straffeloven § 233, forsettlig eller overlagt drap, får

attlevande som ikkje har del i foreldreansvaret ikkje foreldreansvaret etter annet stykke. Tingretten skal i forbindelse med straffesaken fatte midlertidig vedtak om foreldreansvar etter loven § 63. Attlevande eller andre nærstående, kan reise ny sak om å få foreldreansvar etter § 63, etter at dom i straffesaken er rettskraftig. Dersom ingen reiser ny sak etter loven § 63 innen tre måneder etter at dom i straffesak er rettskraftig, vil tingrettens avgjørelse om foreldreansvar bli å anse som endelig.

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir fjerde, femte og nytt sjette ledd.

§ 63 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom den som krever foreldreansvaret er siktet, tiltalt eller dømt for å ha forvoldt den andre av foreldrenes død etter straffeloven § 228, legemsfornærmelse med døden til følge, straffeloven § 229 og § 231, legemsbeskadeligelse med døden til følge, eller straffeloven § 233, forsettlig eller overlagt drap, skal retten berre gå med på kravet dersom dette utvilsomt er til barnet sitt beste.

Nåværende tredje, fjerde, femte, sjette, syvende og åttende ledd blir fjerde, femte, sjette, syvende, åttende og nytt niende ledd.

II

Denne lov trer i kraft straks.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak:

Dokument nr. 8:80 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, André Kvakkestad, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om lov om endringer i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 62 mot 12 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 13.50.46)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om internasjonal jernbanetraffikk og om samtykke til at Norge tiltrer Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetraffikk (COTIF) av 9. mai 1980 (COTIF-loven)

§ 1 Overenskomst om internasjonal jernbanetraffikk

Loven gjennomfører Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetraffikk (COTIF) av 9. mai 1980 (Protokoll 1999) med ved-

legg som nevnt i § 2 samt Protokoll om privilegier og immunitet for Den mellomstatlige organisasjon for internasjonal jernbanetraffikk (OTIF).

Overenskomsten skal gjelde som norsk lov.

§ 2 Virkeområde

- a) Enhetlige rettsregler for avtale om internasjonal transport av reisende på jernbanene (CIV – Bilag A til overenskomsten) gjelder for all betalt og gratis transport av reisende på jernbane når avreisestedet befinner seg i Norge og bestemmelsesstedet befinner seg i annen konvensjonsstat eller omvendt, med de presiseringer og forbehold som er nevnt i Artikkel 1 i CIV,
- b) Enhetlige rettsregler for avtale om internasjonal transport av gods på jernbanene (CIM – Bilag B til overenskomsten) gjelder for alle kontrakter om transport av gods på jernbane mot vederlag når stedet for innlevering av godset befinner seg i Norge og utlevering av godset befinner seg i annen konvensjonsstat eller omvendt, med de presiseringer og forbehold som er nevnt i Artikkel 1 i CIM,
- c) Regler for internasjonal jernbanetransport av farlig gods (RID – Bilag C til overenskomsten), gjelder for all internasjonal jernbanetransport av farlig gods i Norge i henhold til Artikkel 1 i RID, med de unntak og begrensninger som nevnt i Artikkel 2 og 3 i RID,
- d) Enhetlige rettsregler for avtale om bruk av vogner i internasjonal jernbanetraffikk (CUV – Bilag D til overenskomsten) gjelder for bi- og multilaterale avtaler om bruk av jernbanevogner som transportmiddel for å utføre transporter etter De enhetlige rettsregler CIV og De enhetlige rettsregler CIM i henhold til Artikkel 1 i CUV,
- e) Enhetlige rettsregler for avtale om bruk av infrastruktur i internasjonal jernbanetraffikk (CUI – Bilag E til overenskomsten), gjelder for enhver avtale om bruk av infrastruktur for internasjonal transport som omfattes av De enhetlige rettsregler CIV og De enhetlige rettsregler CIM, med de presiseringer og forbehold som nevnt i Artikkel 1 i CUI,
- f) Enhetlige rettsregler om godkjenning av tekniske standarder og innføring av enhetlige tekniske bestemmelser for jernbanemateriell som skal nyttes i internasjonal trafikk (APTU – Bilag F til overenskomsten), fastsetter den fremgangsmåten som skal følges ved godkjenning av tekniske standarder og innføring av enhetlige tekniske bestemmelser for jernbanemateriell som skal nyttes i internasjonal trafikk i henhold til Artikkel 1 i APTU,
- g) Enhetlige rettsregler om teknisk godkjenning av jernbanemateriell som skal nyttes i internasjonal trafikk (ATMF – Bilag G til overenskomsten) fastsetter den fremgangsmåte som skal følges ved godkjenning av rullende materiell og annet jernbanemateriell for internasjonal trafikk i henhold til Artikkel 1 i ATMF.

§ 3 Definisjoner

I denne lov menes med:

- a) *Overenskomsten* – Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetraffikk (COTIF) av 9. mai 1980 (Protokoll 1999) med vedlegg som nevnt i § 2, og protokoll om immunitet som nevnt i § 1,
- b) *Passasjertransportør i CIV* – Den avtalefestede transportøren som den reisende har inngått transportavtale med i henhold til De enhetlige rettsregler (CIV), eller en etterfølgende transportør som er ansvarlig etter CIV,
- c) *Godstransportør i CIM* – Den avtalefestede transportøren som senderen har inngått fraktavtale med i henhold til De enhetlige rettsregler (CIM), eller en etterfølgende transportør som er ansvarlig etter CIM.

§ 4 Anerkjennelse og fullbyrdelse av utenlandske dommer

Dommer, uteblivelsesdommer og rettsforlik, som er avsagt av en kompetent domstol i en konvensjonsstat med grunnlag i overenskomsten, og som etter konvensjonsstatens rett gir adgang til tvangsfullbyrdelse, kan fullbyrdes her i riket. Begjæring om fullbyrding rettes til Oslo byfogdembete. Retten prøver ikke riktigheten av konvensjonsstatens dom.

Bestemmelsen i første ledd kommer ikke til anvendelse på avgjørelser som bare har foreløpig tvangskraft, eller på dommer som pålegger saksøkeren å betale en skadeserstatning utover saksomkostningene fordi den søksmål avvises.

§ 5 Fremgangsmåte ved regress

Rettmessigheten av den utbetaling som er foretatt av den transportøren som utøver en av de regresser som er fastsatt i CIV og CIM, kan ikke bestrides av den transportør det er søkt regress hos når erstatningen er fastsatt rettslig og når sistnevnte transportør, korrekt stevnet, er gitt anledning til å intervenere i rettssaken. Domstolen i hovedsøksmålet bestemmer fristene for forkynnelse av stevningen og for intervensjonen.

Den regressøkende transportør skal for en og samme rett fremme sitt krav mot alle de transportører som den ikke har kommet fram til en minnelig ordning med. I motsatt fall tapes retten til regress hos dem som ikke er stevnet. Domstolen avgjør i en og samme dom alle de regressaker som er forelagt den.

Enhver transportør som ønsker å gjøre sin regressrett gjeldende kan reise søksmål ved domstol i Norge om en av transportørene som har deltatt i transporten har hjemting i Norge.

Når søksmål skal reises mot flere transportører som har hjemting i Norge, har den regressøkende transportør rett til å velge i hvilken av disse kretser den vil anlegge saken.

§ 6 Utlegg, arrest mv.

Har et transportforetak som følge av en transport som er underlagt De enhetlige rettsregler CIV eller CIM, fordringer på et utenlandsk transportforetak, kan det bare tas utlegg eller arrest her i riket når det skjer i henhold til

en dom avsagt av en domstol i den konvensjonsstat det utenlandske transportforetaket tilhører.

Ved fordringer som følger av en kontrakt underlagt De enhetlige rettsregler CUV eller CUI kan det bare tas utlegg eller arrest etter dom avsagt av domstol i den stat som det utenlandske foretaket som er fordringshaver tilhører.

For innehaver av jernbanevogner som ikke har sitt hovedkontor i Norge, kan jernbanevogner bare tas som utlegg, arrest og/eller i konkursbeslag her i riket etter dom avsagt av domstol i den stat der innehaver har sitt hovedkontor. Innehaver betyr den som på permanent vis står for den økonomiske driften av en jernbanevogn som transportmiddel, enten at vedkommende eier den eller har råderetten over den.

§ 7 Forskrifter

Departementet kan gi nærmere forskrifter til utfylling og gjennomføring av loven.

§ 8 Ratifikasjon

Stortinget samtykker til at Norge ratifiserer Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetraffikk (COTIF) av 9. mai 1980 (Protokoll 1999).

§ 9 Ikrafttredelse og endringer i andre lover

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer. § 8 trer likevel i kraft straks.

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 15. juni 1984 nr. 74 om befordring av personer og gods på jernbanene i henhold til Overenskomst av 9. mai 1980 om internasjonal jernbanetraffikk (COTIF) oppheves.
2. Lov 15. juni 1984 nr. 75 om samtykke i ratifikasjon av overenskomst av 9. mai 1980 om internasjonal jernbanetraffikk oppheves.
3. I lov 10. juni 1977 nr. 73 om jernbaneansvar skal § 2 annet ledd lyde:

Fra lovens regler kap. II, jf. kap. IV, unntas befordring som jernbanen svarer for etter *lov ..... om internasjonal jernbanetraffikk og om samtykke til at Norge tiltrer Protokoll av 3. juni 1999 om endring av Overenskomst om internasjonal jernbanetraffikk (COTIF) av 9. mai 1980 (COTIF-loven)*.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 3

Referat

1. (8) Lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) (Ot.prp. nr. 13 (2004-2005))
Samr.: Blir send energi- og miljøkomiteen.
2. (9) Lov om endringer i folketrygdlova (rett til lønnskompensasjon under fedrekvoten basert på eiga opp-tening) (Ot.prp. nr. 7 (2004-2005))
Samr.: Blir send familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
3. (10) Lov om endringer i verdipapirhandelloven og enkelte andre lover (gjennomføring av markedsmissbruksdirektivet mv.) (Ot.prp. nr. 12 (2004-2005))
Samr.: Blir send finanskomiteen.
4. (11) Lov om handheving av det frie varebyttet innan EØS (Ot.prp. nr. 6 (2004-2005))
Samr.: Blir send justiskomiteen.
5. (12) Lov om endringer i midlertidig lov 2. juli 2004 nr. 64 om prøveordning med lokaler for injeksjon av narkotika (sprøyteromsordning) m.m. (Ot.prp. nr. 8 (2004-2005))
6. (13) Lov om endringer i utlendingsloven (menneskesmugling m.m.) (Ot.prp. nr. 4 (2004-2005))
7. (14) Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvis-ten mellom Oljearbeidernes Fellessammenslutning og Norges Rederiforbund i forbindelse med tariffrevisjonen 2004 (Ot.prp. nr. 10 (2004-2005))
8. (15) Lov om endringer i kommuneloven (opphøving av plikten til å omdanne interkommunale revisjonsenheter til selskap) (Ot.prp. nr. 11 (2004-2005))
9. (16) Lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (Ot.prp. nr. 14 (2004-2005))
Samr.: Nr. 6–9 blir sende kommunalkomiteen.
10. (17) Lov om omdanning av Jernbaneverkets forret-ningsenhet BaneService til aksjeselskap (Ot.prp. nr. 15 (2004-2005))
Samr.: Blir send samferdselskomiteen.
11. (18) Lov om endringer i folketrygdlova og i enkelte andre lover (samleproposisjon hausten 2004) (Ot.prp. nr. 9 (2004-2005))
Samr.: Blir send sosialkomiteen, unnateke Del II, som blir send kommunalkomiteen.

Møtet slutt kl. 13.55.
